

31991L0321

4.7.1991.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 175/35

KOMISIJAS DIREKTĪVA**(1991. gada 14. maijs)****par mātes piena aizstājējiem zīdaiņiem un maziem bērniem**

(91/321/EEK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1989. gada 3. maija Direktīvu 89/398/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktiem ar īpašu uzturvērtību⁽¹⁾, un jo īpaši tās 4. pantu,

tā kā apspriežamo produktu pamatsastāvam jāapmierina uztura prasības zīdaiņiem ar labu veselību atbilstīgi vispāratzītiem zinātniskiem pētījumiem;

tā kā, balstoties uz šiem pētījumiem, var jau noteikt pamatsastāvu mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem un maziem bērniem, ko ražo no govs piena olbaltumvielām un sojas olbaltumvielām – atsevišķi vai kopā; tā kā tas neattiecas uz preparātiem, kuros pilnīgi vai daļēji izmantotas olbaltumvielas no citiem avotiem; tā kā šā iemesla dēļ šādiem produktiem vajadzības gadījumā vēlāk būs jāpieņem īpaši noteikumi;

tā kā šī direktīva atspoguļo pašreizējās zināšanas par šiem produktiem; tā kā par jebkādam izmaiņām, kas ievieš jauninājumus, pamatojoties uz zinātnes un tehnikas attīstību, lēmumu pieņems saskaņā ar Direktīvas 89/398/EEK 13. pantā noteikto kārtību;

tā kā to personu dēļ, kam šie produkti ir paredzēti, vajadzēs noteikt mikrobioloģiskos kritērijus un piemaisījumu maksimālos līmeņus; tā kā jautājuma sarežģītības dēļ tos pieņems vēlāk;

tā kā mākslīgā piena maisījumi zīdaiņiem ir vienīgais apstrādātais pārtikas produkts, kas pirmo četru līdz sešu dzīvības mēnešu laikā pilnīgi apmierina zīdaiņu uztura prasības; tā kā, lai pasargātu šādu zīdaiņu veselību, jānodrošina, ka vienīgais produkts, ko pārdod kā piemērotu šādam vecumam, būtu mākslīgā piena maisījumi zīdaiņiem;

tā kā saskaņā ar Direktīvas 89/398/EEK 7. panta 1 punktu attiecībā uz šajā direktīvā ietvertajiem produktiem jāievēro vispārējie noteikumi, kas izteikti Padomes 1978. gada 18. decembra Direktīvā 79/112/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz tiešajam patērētājam pārdodamo pārtikas produktu marķēšanu, noformējumu un reklamēšanu⁽²⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 89/395/EEK⁽³⁾; tā kā šī direktīva pieņem un paplašina vispārējo noteikumu papildinājumus un vajadzības gadījumā izņēmumus, lai veicinātu un aizsargātu barošanu ar krūti;

tā kā šajā direktīvā ietverto produktu būtība un galamērķis pieprasa marķēt, norādot to enerģētisko vērtību un to sastāvā esošās galvenās barības vielas; tā kā lietošanas metode jāprecizē atbilstoši Direktīvas 79/112/EEK 3. panta 1. punkta 8. apakšpunktam un 10. panta 2. punktam, lai novērstu nepareizu pielietojumu, kas var izrādīties bīstami zīdaiņu veselībai;

tā kā, ievērojot Direktīvas 79/112/EEK 2. panta 2. punktu un lai nodrošinātu objektīvu un zinātniski apstiprinātu informāciju, jāformulē nosacījumi, kuri rada tiesības sniegt norādījumus par zīdaiņu piena maisījumu īpašo sastāvu;

tā kā, lai nodrošinātu labāku zīdaiņu veselības aizsardzību, šajā direktīvā izklāstītajiem noteikumiem par sastāvu, marķēšanu un reklamēšanu jāatbilst Starptautiskā mātes piena aizstājēju tirdzniecības koda principiem un mērķiem, kas pieņemti 34. Pasauls veselības asamblejā, ņemot vērā juridisko un faktisko situāciju Kopienā;

⁽¹⁾ OV L 186, 30.6.1989., 27. lpp.⁽²⁾ OV L 33, 8.2.1979., 1. lpp.⁽³⁾ OV L 186, 30.6.1989., 17. lpp.

tā kā, ievērojot svarīgo lomu, kāda, sievietēm grūtniecēm un jaunajām mātēm izvēloties bērnu barošanas veidu, ir informācijai par zīdaiņu barošanu, dalībvalstīm jāveic attiecīgi pasākumi, lai šī informācija nodrošinātu atbilstošu attiecīgo produktu lietošanu un neradītu pretdarbību barošanas ar krūti veicināšanai;

tā kā šī direktīva neskar zinātnisko publikāciju un specializēto publikāciju par zīdaiņu aprūpi pārdošanas nosacījumus;

tā kā Pārtikas zinātniskā komiteja saskaņā ar Direktīvas 89/398/EEK 4. pantu ir konsultējusi par noteikumiem, kas var ietekmēt cilvēku veselību;

tā kā jautājumos par produktiem, kas paredzēti eksportam uz trešām valstīm, atsevišķos pasākumos būtu jārikojas saskaņoti;

tā kā pasākumi, kas paredzēti šajā direktīvā, ir saskaņā ar Pārtikas produktu pastāvīgās komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šī direktīva ir īpaša direktīva Direktīvas 89/398/EEK 4. panta nozīmē un nosaka sastāva un marķēšanas prasības tiem mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem un maziem bērniem, kurus Kopienā paredz izmantot bērniem ar labu veselību. Tā arī paredz, ka dalībvalstīm jāsteno Starptautiskā kodeksa par tirdzniecību ar mātes piena aizstājējiem principus un mērķus attiecībā uz tirdzniecību, informāciju un veselības aprūpes iestāžu atbildību.

2. Šajā direktīvā:

- a) "zīdaiņi" ir bērni līdz 12 mēnešu vecumam;
- b) "mazi bērni" ir bērni vecumā no viena līdz trim gadiem;
- c) "mākslīgā piena maisījumi zīdaiņiem" ir pārtikas produkti, kas paredzēti zīdaiņu īpašai barošanai dzīves pirmo četru līdz sešu mēnešu laikā un paši par sevi apmierina šīs kategorijas personu uztura prasības;
- d) "mākslīgā piena maisījumi maziem bērniem" ir pārtikas produkti, kas paredzēti zīdaiņu īpašai barošanai pēc četru mēnešu vecuma sasniegšanas un sastāda galveno šķidruma daļu šīs kategorijas personu pastāvīgi mainīgā diētā.

2. pants

Dalībvalstis nodrošina, ka 1. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā minētos produktus Kopienā drīkst tirgot tikai tad, ja tie atbilst šīs direktīvas definīcijām un noteikumiem.

Tikai mākslīgā piena maisījumus zīdaiņiem drīkst tirgot vai citādi piedāvāt kā produktus, kas paši par sevi derīgi normāli veselu zīdaiņu uztura vajadzību apmierināšanai dzīves pirmo četru līdz sešu mēnešu laikā.

3. pants

1. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem ražo no pielikumos noteiktajiem olbaltumvielu avotiem un, vajadzības gadījumā, no citām pārtikas sastāvdaļām, kuru piemērotība īpašai izmantošanai zīdaiņu uzturā no dzimšanas ir konstatēta, balstoties uz vispārārtzīto zinātnisko informāciju.

2. Mākslīgā piena maisījumus maziem bērniem ražo no pielikumos noteiktajiem olbaltumvielu avotiem un, vajadzības gadījumā, no citām pārtikas sastāvdaļām, kuru piemērotība attiecībā uz to īpašo uzturvērtību zīdaiņu pēc četru mēnešu vecuma uzturam ir konstatēta, balstoties uz vispārārtzīto zinātnisko informāciju.

3. Pārtikas sastāvdaļu izmantošanā ievēro I un II pielikumā noteiktos aizliegumus un ierobežojumus.

4. pants

1. Mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem jāatbilst 1. pielikumā norādītajiem sastāva kritērijiem.

2. Mākslīgā piena maisījumiem maziem bērniem jāatbilst 2. pielikumā norādītajiem sastāva kritērijiem.

3. Lai mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumu maziem bērniem padarītu gatavu lietošanai, tam vajadzības gadījumā tikai pievieno ūdeni.

5. pants

1. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumu maziem bērniem ražošanā var izmantot tikai III pielikumā uzskaitītās vielas, lai tajos nodrošinātu:

- minerālvielas,
- vitamīnus,
- aminoskābes un citus slāpekļa savienojumus,
- citas vielas ar īpašu uztura nolūku.

Tīrības kritērijus šīm vielām izstrādā vēlāk.

2. Noteikumus par piedevu izmantošanu mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumu maziem bērniem ražošanā nosaka Padomes direktīva.

6. pants

1. Mākslīgā piena maisījumi zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumi maziem bērniem nedrīkst saturēt nevienu vielu tādā daudzumā, kas apdraud bērnu veselību. Vajadzības gadījumā noteikumus par šo vielu maksimālajām devām izvirza vēlāk.

2. Mikrobioloģiskos kritērijus ievieš vēlāk.

7. pants

1. Nosaukumi, ar kādiem pārdod produktus, uz kuriem attiecas 1. panta 2. punkts, attiecīgi ir:

— angļu valodā:

“*infant formula*” un “*follow-on formula*”,

— dāņu valodā:

“*Modermælkserstatning*” un “*Tilskudsblanding*”,

— vācu valodā:

“*Säuglingsanfangsnahrung*” un “*Folgenahrung*”,

— grieķu valodā:

“*Παρασκευάσμα για βρέφη*” un “*Παρασκευάσμα δεύτερης βρεφικής ηλικίας*”,

— spāņu valodā:

“*Preparado para lactentes*” un “*Preparado de continuación*”,

— franču valodā:

“*Préparation pour nourrissons*” un “*Préparation de suite*”,

— itāļu valodā:

“*Alimento per lattanti*” un “*Alimento di proseguimento*”,

— holandiešu valodā:

“*Volledige zuigelingenvoeding*” un “*Opvolgzuigelingenvoeding*”,

— portugāļu valodā:

“*Fórmula para lactentes*” un “*Fórmula de transição*”.

Tomēr pilnībā no govs piena olbaltumvielām ražotu produktu nosaukumi attiecīgi ir:

— angļu valodā:

“*infant milk*” un “*ollow-on milk*”,

— dāņu valodā:

“*Modermælkserstatning udelukkende baseret på mælk*” un “*ilskudsblanding udelukkende baseret på mælk*”,

— vācu valodā:

“*Säuglingsmilchnahrung*” un “*Folgemilch*”,

— grieķu valodā:

“*Τάλα για βρέφη*” un “*Τάλα δεύτερης βρεφικής ηλικίας*”,

— spāņu valodā:

“*Leche para lactentes*” un “*Leche de continuación*”,

— franču valodā:

“*Lait pour nourrissons*” un “*Lait de suite*”,

— itāļu valodā:

“*Latte per lattanti*” un “*Latte di proseguimento*”,

— holandiešu valodā:

„*Volledige zuigelingenvoeding op basis van melk*” vai „*Zuigelingenmelk*” un “*Opvolgmelk*”,

— portugāļu valodā:

“*Leite para lactentes*” un “*Leite de transição*”.

2. Papildus tam, kas paredzēts Direktīvas 79/112/EEK 3. pantā, marķējumā obligāti iekļauj šādas sīkākas ziņas:

a) mākslīgajam piena maisījumiem zīdaiņiem norāda, ka produkts ir piemērots īpašam uzturam zīdaiņiem no dzimšanas, ja tos nebaro ar krūti;

b) tādiem mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem, kas nesatur pievienotu dzelzi, norāda, ka gadījumā, ja produktu dod zīdaiņiem, kuri ir vecāki par četriem mēnešiem, viņu nepieciešamība pēc dzelzs jāapmierina no citiem papildu avotiem;

c) mākslīgajiem piena maisījumiem maziem bērniem norāda, ka produkts ir piemērots tikai to zīdaiņu īpašam uzturam, kas ir vecāki par četriem mēnešiem, ka tam būtu jāveido tikai daļu no mainīgas diētas un ka to nevar izmantot kā mātes piena aizstājēju pirmajos četros dzīves mēnešos;

d) mākslīgajiem piena maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgajiem piena maisījumiem maziem bērniem norāda kJ un kcal izteiktu produktā esošo enerģētisko vērtību un olbaltumvielu, lipīdu un ogļūdeņražu saturu 100 ml produkta, kas gatavs patēriņam;

e) mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumiem maziem bērniem norāda katras minerālvielas un katra vitamīna vidējo daudzumu, kas minēti attiecīgi I un II pielikumā, un, vajadzības gadījumā, holīna, inozīta un karnitīna saturu 100 ml produkta, kas gatavs patēriņam;

f) mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumiem maziem bērniem sniedz pamācību pareizai produkta pagatavošanai un brīdina par draudiem veselībai, ko rada nepareiza sagatavošana.

3. Mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem un mākslīgā piena maisījumiem maziem bērniem marķējums nodrošina vajadzīgo informāciju par šo produktu atbilstošu lietošanu tā, lai tas neveicinātu atteikšanos no barošanas ar krūti. Aizliegts izmantot terminus "humanizēts", "maternalizēts" vai līdzīgus. Terminu "pielāgots" var lietot tikai saskaņā ar 6. punktu un IV pielikuma 1. punktu.

4. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem marķējums pēc vārdiem "Būtiska informācija" vai līdzīga norādījuma papildus obligāti satur šādas sīkākas ziņas:

- a) norādi par barošanas ar krūti pārākumu;
- b) norādi, ka produktu vēlams lietot tikai pēc ieteikuma, kuru devis neatkarīgs ārstniecības, uzturzinātnes vai farmācijas speciālists vai cits speciālists, kas atbild par mātes un bērna aprūpi.
5. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem marķējumā nedrīkst būt zīdaiņu attēli, ne arī citādi attēli vai uzraksti, kas idealizē produkta lietošanu. Tomēr tas var saturēt grafisku attēlojumu vieglākai produkta identificēšanai un produkta sagatavošanas ilustrācijai.
6. Marķējums var saturēt norādījumus attiecībā uz zīdaiņu mākslīgā piena maisījumiem ar īpašu sastāvu tikai IV pielikumā norādītajos gadījumos un saskaņā ar tur formulētajiem nosacījumiem.

7. Prasības, aizliegumi un ierobežojumi, kas minēti no 3. līdz 6. punktam, attiecas arī uz:

- a) attiecīgo produktu pasniegšanas veidu, it sevišķi tā veidu, ārējo izskatu vai iepakojumu, iepakojumam izmantotajiem materiāliem, to sakārtošanas un novietošanas veidu;
- b) reklamēšanu.

8. pants

1. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem reklamēšanu atļauj tikai specializētās publikācijās par zīdaiņu aprūpi un zinātniskās publikācijās. Dalībvalstis var vēl vairāk ierobežot vai aizliegt šādu reklamēšanu. Šādas mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem reklāmas pakļauj 7. panta 3., 4., 5., 6. punkta un 7. punkta b) apakšpunktā formulētajiem nosacījumiem, un tās satur tikai zinātniska un faktuāla rakstura informāciju. Šāda informācija nedrīkst netieši norādīt vai radīt priekšstatu, ka barošana no pudeles ir līdzvērtīga vai pārāka par barošanu ar krūti.

2. Nedrīkst reklamēt tirdzniecības vietā, izsniedzot paraugus vai citādi veicinot mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem pārdošanu patērētājiem tieši mazumtirdzniecībā, piemēram, ar īpašām vitrīnām, atlaižu kuponiem, prēmijām, īpašām izpārdošanām, pārdodot preces par pazeminātu cenu un preču kompleksos.

3. Mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem ražotāji un izplatītāji nedrīkst pircējus kopumā vai grūtnieces, jaunās māmiņas vai viņu ģimenes locekļus apgādāt ar bezmaksas produktiem vai produktiem par pazeminātām cenām, vai citādām dāvanām reklāmas nolūkā, vai nu tieši, vai netieši ar veselības aprūpes sistēmas vai veselības aprūpē iesaistītu darbinieku starpniecību.

9. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ģimenes un zīdaiņu un mazu bērnu barošanā iesaistītos apgādā ar objektīvu un konsekventu informāciju par zīdaiņu un mazu bērnu barošanu, aptverot informācijas plānojumu, noformējumu un izplatīšanu, kā arī to kontroli.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka rakstītā vai audiovizuālā informācija un izglītojošie materiāli par zīdaiņu barošanu, kas paredzēti grūtniecēm un zīdaiņu un mazu bērnu māmiņām, ietver skaidru informāciju par šādiem jautājumiem:

- a) barošanas ar krūti labums un pārākums;
- b) mātes uzturs un sagatavošanās barošanai ar krūti un tās uzturēšana;
- c) daļējas barošanas no pudelītes iespējamā negatīvā ietekme uz barošanu ar krūti;
- d) grūtības atsākt barošanu ar krūti pēc pārtraukuma;
- e) vajadzības gadījumā, rūpnieciski ražotu vai mājās pagatavotu mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem pareiza lietošana.

Kad šādi materiāli satur informāciju par mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem lietošanu, tajos ietver ziņas par šo maisījumu lietošanas sociālajām un finansiālajām sekām, par veselības apdraudējumu, ko rada neatbilstoša pārtika vai barošanas metodes, un jo īpaši par apdraudējumu veselībai, ko rada nepareiza mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem lietošana. Šādos materiālos nedrīkst atrasties nekādi attēli, kas idealizē mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem lietošanu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka informatīvu vai izglītojošu materiālu vai aprīkojuma ziedojumus ražotāji vai izplatītāji var izdarīt tikai pēc atbilstošas valsts iestādes pieprasījuma un rakstiska apstiprinājuma vai vadošiem norādījumiem, ko šajā nolūkā devusi minētā iestāde. Materiāli vai aprīkojums var saturēt ziedotājas kompānijas nosaukumu vai logotipu, bet tie neattiecas uz mākslīgā piena maisījumu zīdaiņiem patentēto fabrikas marku, un tos izplata tikai ar veselības aprūpes sistēmas starpniecību.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka mākslīgā piena maisījumus zīdaiņiem, kas piegādāti ziedojumu veidā vai pārdoti par pazeminātām cenām iestādēm vai organizācijām lietošanai šajās iestādēs vai izplatīšanai ārpus tām, lieto vai izplata tikai zīdaiņiem, kuri jābaro ar mākslīgā piena maisījumiem zīdaiņiem, un tikai tik ilgi, cik šiem zīdaiņiem tas vajadzīgs.

10. pants

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju. Šos noteikumus piemēro tādā veidā, ka:

- līdz 1992. gada 1. decembrim atļauj tirgot produktus, kas atbilst šai direktīvai,
- no 1994. gada 1. jūnija aizliedz tirgot produktus, kas neatbilst šai direktīvai.

Kad dalībvalstis paredz šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka metodes, kā veikt šādas atsauces.

11. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1991. gada 14. maijā

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja vietnieks*
Martin BANGEMANN

I PIELIKUMS

MĀKSLĪGĀ PIENA MAISĪJUMU ZĪDAIŅIEM PAMATSASTĀVS, KAS PAGATAVOTS TĀ, KĀ NORĀDĪJS RAŽOTĀJS

NB: Daudzumi attiecas uz lietošanai gatavu produktu.

1. Enerģija

Minimums	Maksimums
250 kJ (60 kcal/100 ml)	315 kJ (75 kcal/100 ml)

2. Olbaltumvielas

(Olbaltumvielu saturs = slāpekļa saturs × 6,38) govju piena olbaltumvielām.

(Olbaltumvielu saturs = slāpekļa saturs × 6,25) no sojas izdalītām olbaltumvielām.

2.1. No nemodificētām govju piena olbaltumvielām ražoti maisījumi

Minimums	Maksimums
0,56 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

Sastāvā ietilpstošo olbaltumvielu ķīmiskajam indeksam jābūt vienādam vismaz ar 80 % no mātes pienam atbilstošajām olbaltumvielām (kā noteikts VI pielikumā); tomēr aprēķinos cistīna un metionīna koncentrācijas var saskaitīt kopā.

“Ķīmiskais indekss” ir zemākā attiecība starp testa olbaltumvielu katras neaizvietojamās aminoskābes daudzumu un katras atbilstošās aminoskābes daudzumu mātes pienam atbilstošajās olbaltumvielās.

2.2. No modificētām govju piena olbaltumvielām ražoti maisījumi (izmainīta attiecība kazeīns/sūkalu olbaltumvielas)

Minimums	Maksimums
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

Lai maisījumiem būtu mātes pienam atbilstoša enerģētiskā vērtība, tiem jāsaturs katras neaizvietojamās un daļēji neaizvietojamās aminoskābes izmantojamais daudzums, kas ir vismaz vienāds ar to, ko satur mātes pienam atbilstošās olbaltumvielas (kā noteikts V pielikumā).

2.3. Mākslīgā piena maisījumi, kas ražoti tikai no sojas izdalītām olbaltumvielām vai to maisījuma ar govju piena olbaltumvielām

Minimums	Maksimums
0,56 g/100 kJ (2,56 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

Šo maisījumu ražošanai var izmantot tikai no sojas izdalītās olbaltumvielas.

Ķīmiskajam indeksam jābūt vienādam vismaz ar 80 % no mātes pienam atbilstošajām olbaltumvielām (kā noteikts VI pielikumā).

Lai maisījumiem būtu mātes pienam atbilstoša enerģētiskā vērtība, tiem jāsaturs izmantojamais metionīna daudzums, kas ir vismaz vienāds ar to, ko satur mātes pienam atbilstošās olbaltumvielas (kā noteikts V pielikumā).

L-karnitīna saturam jābūt vismaz 1,8 μmoli/100 kJ (7,5 μmoli/100 kcal).

2.4. Visos gadījumos aminoskābju pievienošana atļauta tikai olbaltumvielu uzturvērtības uzlabošanai un tikai attiecībās, kādas vajadzīgas šā mērķa sasniegšanai.**3. Lipīdi**

Minimums	Maksimums
0,8 g/100 kJ (3,3 g/100 kcal)	1,5 g/100 kJ (6,5 g/100 kcal)

3.1. Aizliegts izmantot šādas vielas:

- sezama sēklu eļļu,
- kokvilnas sēklu eļļu,
- taukus, kas satur vairāk nekā 8 % taukskābju trans-izomēru.

- 3.2. *Laurkābe*
Minimums	Maksimums
—	15 % no kopējā tauku satura
- 3.3. *Miristīnskābe*
Minimums	Maksimums
—	15 % no kopējā tauku satura
- 3.4. *Linoleīnskābe (glicerīdu – linoleātu veidā)*
Minimums	Maksimums
70 mg/100 kJ
(300 mg/100 kcal)	285 mg/100 kJ
(1 200 mg/100 kcal)
4. **Ogļhidrāti**
Minimums	Maksimums
1,7 g/100 kJ
(7 g/100 kcal)	3,4 g/100 kJ
(14 g/100 kcal)
- 4.1. *Drīkst izmantot tikai šādus ogļhidrātus:*
- laktozi,
 - maltozi,
 - saharozi,
 - maltodekstrīnus,
 - glikozes sīrupu vai glikozes sīrupa pulveri,
 - termiski neapstrādātu cieti,
 - želatinizētu cieti
- } dabiski brīvu no lipekļa
- 4.2. *Laktoze*
Minimums	Maksimums
0,85 g/100 kJ
(3,5 g/100 kcal)	—
- Šis noteikums neattiecas uz maisījumiem, kuros sojas olbaltumvielu ir vairāk nekā 50 % no kopējā olbaltumvielu satura.
- 4.3. *Saharoze*
Minimums	Maksimums
—	20 % no kopējā ogļhidrātu satura
- 4.4. *Termiski neapstrādāta ciete un/vai želatinizēta ciete*
Minimums	Maksimums
—	2 g/100 ml un 30 % no kopējā ogļhidrātu satura
5. **Minerālvielas**
- 5.1. *No govju piena olbaltumvielām ražoti maisījumi*

	100 kJ		100 kcal	
	Minimums	Maksimums	Minimums	Maksimums
Nātrijs (mg)	5	14	20	60
Kālijs (mg)	15	35	60	145
Hlorīds (mg)	12	29	50	125
Kalcījs (mg)	12	—	50	—
Fosfors (mg)	6	22	25	90
Magnijs (mg)	1,2	3,6	5	15
Dzelzs (mg) ⁽¹⁾	0,12	0,36	0,5	1,5
Cinks (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Varš (µg)	4,8	19	20	80
Jods (µg)	1,2	—	5	—

⁽¹⁾ Ierobežojums attiecas uz maisījumiem ar pievienotu dzelzi.

Kalcija/fosfora attiecība nedrīkst būt mazāka par 1,2 un lielāka par 2,0.

- 5.2. Mākslīgā piena maisījumi, kas ražoti tikai no sojas izdalītām olbaltumvielām vai to maisījuma ar govs piena olbaltumvielām

Izmantojamas visas 5.1. punkta prasības, izņemot tās, kas attiecas uz dzelzi un cinku, kuriem prasības ir šādas:

	100 kJ		100 kcal	
	Minimums	Maksimums	Minimums	Maksimums
Dzelzs (mg)	0,25	0,5	1	2
Cinks (mg)	0,18	0,6	0,75	2,4

6. Vitamīni

	100 kJ		100 kcal	
	Minimums	Maksimums	Minimums	Maksimums
A vitamīns (µg-RE) ⁽¹⁾	14	43	60	180
D vitamīns (µg) ⁽²⁾	0,25	0,65	1	2,5
Tiamīns (µg)	10	—	40	—
Riboflavīns (µg)	14	—	60	—
Nikotīnamīds (µg-EN) ⁽³⁾	60	—	250	—
Pantotēnskābe (µg)	70	—	300	—
B ₆ vitamīns (µg)	9	—	35	—
Biotīns (µg)	0,4	—	1,5	—
Folijskābe (µg)	1	—	4	—
B ₁₂ vitamīns (µg)	0,025	—	0,1	—
C vitamīns (µg)	1,9	—	8	—
K vitamīns (µg)	1	—	4	—
E vitamīns (mg α-TE) ⁽⁴⁾	0,5/g polinepiesātināto taukskābju, izteiktu kā linoleīnskābe, bet nekādā gadījumā mazāks par 0,1 mg 100 kJ	—	0,5/g polinepiesātināto taukskābju, izteiktu kā linoleīnskābe, bet nekādā gadījumā mazāks par 0,5 mg 100 kJ	—

⁽¹⁾ RE = visu trans-retinolu ekvivalents.

⁽²⁾ Holekalciferola veidā, kura 10 µg = D vitamīna 400 i. u.

⁽³⁾ NE = niacīna ekvivalents = mg nikotīnskābes + mg triptofāna/60

⁽⁴⁾ α-TE = d-α-tokoferola ekvivalents.

II PIELIKUMS

MĀKSLĪGĀ PIENA MAISĪJUMU MAZIEM BĒRNIEM PAMATSASTĀVS, KAS IZVEIDOTS TĀ, KĀ NORĀDĪJIS RAŽOTĀJS

NB: Daudzumi attiecas uz lietošanai gatavu produktu.

1. **Enerģija**

Minimums	Maksimums
250 kJ/100 ml (60 kcal/100 ml)	335 kJ/100 ml (80 kcal/100 ml)

2. **Olbaltumvielas**

(Olbaltumvielu saturs = slāpekļa saturs × 6,38) govju piena olbaltumvielām.

(Olbaltumvielu saturs = slāpekļa saturs × 6,25) no sojas izdalītām olbaltumvielām.

Minimums	Maksimums
0,5 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	1 g/100 kJ (4,5 g/100 kcal)

Klātesošo olbaltumvielu ķīmiskajam indeksam jābūt vienādam ar vismaz 80 % no mātes piena olbaltumvielām (kazeīns, kā noteikts VI pielikumā).

"Ķīmiskais indekss" ir zemākā attiecība starp testa olbaltumvielu katras neaizvietojamās aminoskābes daudzumu un katras atbilstošās aminoskābes daudzumu mātes piena olbaltumvielās.

Mazu bērnu mākslīgā piena maisījumiem, kas ražoti tikai no sojas olbaltumvielām vai to maisījuma ar govju piena olbaltumvielām, var izmantot tikai no sojas izdalītās olbaltumvielas.

Aminoskābju pievienošana mazu bērnu mākslīgā piena maisījumiem atļauta tikai olbaltumvielu uzturvērtības uzlabošanai un tikai tādās attiecībās, kādas vajadzīgas šā mērķa sasniegšanai.

3. **Lipīdi**

Minimums	Maksimums
0,8 g/100 kJ (3,3 g/100 kcal)	1,5 g/100 kJ (6,5 g/100 kcal)

3.1. *Aizliegts izmantot šīs vielas:*

- sezama sēkļu eļļu,
- kokvilnas sēkļu eļļu,
- taukus, kas satur vairāk nekā 8 % taukskābju trans-izomēru.

3.2. *Laurskābe*

Minimums	Maksimums
—	15 % no kopējā tauku satura

3.3. *Miristīnskābe*

Minimums	Maksimums
—	15 % no kopējā tauku satura

3.4. *Linoleīnskābe (glicerīdu – linoleātu veidā)*

Minimums	Maksimums
70 mg/100 kJ (300 mg/100 kcal): šis ierobežojums attiecas tikai uz mazu bērnu mākslīgā piena maisījumiem, kas satur augu eļļas	—

4. **Ogļhidrāti**

Minimums	Maksimums
1,7 g/100 kJ (7 g/100 kcal)	3,4 g/100 kJ (14 g/100 kcal)

4.1. *Aizliegts izmantot sastāvdaļas ar lipekli.*

4.2. *Laktoze*

Minimums	Maksimums
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	—

Šis noteikums neattiecas uz mazu bērnu mākslīgā piena maisījumiem, kuros sojas olbaltumvielu ir vairāk nekā 50 % no kopējā olbaltumvielu satura.

4.3. *Saharoze, fruktoze, medus*

Minimums	Maksimums
—	atsevišķi vai kopā: 20 % no kopējā ogļhidrātu satura

5. **Minerālvielas**

5.1.

	100 kJ		100 kcal	
	Minimums	Maksimums	Minimums	Maksimums
Dzelzs (mg)	0,25	0,5	1	2
Jods (µg)	1,2	—	5	—

5.2. **Cinks**

5.2.1. Tikai no govs piena olbaltumvielām ražots mazu bērnu mākslīgā piena maisījumi

Minimums	Maksimums
0,12 mg/100 kJ (0,5 mg/100 kcal)	—

5.2.2. Mazu bērnu mākslīgā piena maisījumi, kas ražoti tikai no sojas olbaltumvielām vai sojas olbaltumvielām maisījumā ar govs pienu

Minimums	Maksimums
0,18 mg/100 kJ (0,75 mg/100 kcal)	—

5.3. *Citas minerālvielas*

Minerālvielu koncentrācijas, kuras ir vismaz tādas kā tās, kādas parasti sastopamas govs pienā, vajadzības gadījumā tiek samazinātas līdz tādai pašai attiecībai kā starp olbaltumvielu koncentrāciju mākslīgā piena maisījumos maziem bērniem un olbaltumvielu koncentrāciju govs pienā. Govs piena tipiskais sastāvs parādīts VIII pielikumā.

5.4. *Kalcija/fosfora attiecība nedrīkst būt lielāka par 2,0.*6. **Vitamīni**

	100 kJ		100 kcal	
	Minimums	Maksimums	Minimums	Maksimums
A vitamīns (µg-RE) ⁽¹⁾	14	43	60	180
D vitamīns (µg) ⁽²⁾	0,25	0,75	1	3
C vitamīns (µg)	1,9	—	8	—
E vitamīns (mg α-TE) ⁽³⁾	0,5/g polinepiesātināto taukskābju, izteiktu kā linoleīnskābe, bet nekādā gadījumā mazāks par 0,1 mg 100 kJ	—	0,5/g polinepiesātināto taukskābju, izteiktu kā linoleīnskābe, bet nekādā gadījumā mazāks par 0,5 mg 100 kJ	—

⁽¹⁾ RE = visu trans-retinolu ekvivalents.

⁽²⁾ Holekalciferola veidā, kura 10 µg = D vitamīna 400 i.u.

⁽³⁾ α-TE = d-α-tokoferola ekvivalents.

III PIELIKUMS

BARĪBAS VIELAS

1. Vitamīni

Vitamīns	Vitamīnu sastāvs
A vitamīns	Retinilacetāts Retinilpalmitāts Beta-karotīns Retinols
D vitamīns	D ₂ vitamīns (ergokalciferols) D ₃ vitamīns (holekalciferols)
B ₁ vitamīns	Talmīna hlorīds Talmīna mononitrāts
B ₂ vitamīns	Riboflavīns Nātrija riboflavīn-5'-fosfāts
Niacīns	Nikotīnamīds Nikotīnskābe
B ₆ vitamīns	Piridoksīnhlorīds Piridoksīn-5'-fosfāts
Folāts	Folijskābe
Pantotēnskābe	Kalcija D-pantotenāts Nātrija D-pantotenāts Dekspantenols
B ₁₂ vitamīns	Ciānkobalamīns Hidroksikobalamīns
Biotīns	D-biotīns
C vitamīns	L-askorbīnskābe Nātrija L-askorbāts Kalcija L-askorbāts 6-palmitil-L-askorbīnskābe (askorbilpalmitāts) Kālija askorbāts
E vitamīns	D-alfa-tokoferols DL-alfa-tokoferols D-alfa-tokoferola acetāts DL-alfa-tokoferola acetāts
K vitamīns	Filohinons (Fitomenadions)

2. Minerālvielas

Minerālvielas	Atļautie sāļi
Kalcijs (Ca)	Kalcija karbonāts Kalcija hlorīds Kalcija citrāti Kalcija glukonāts Kalcija glicerofosfāts Kalcija laktāts Kalcija fosfāti Kalcija hidroksīds

Minerālvielas	Atļautie sāļi
Magnijs (Mg)	Magnija karbonāts Magnija hlorīds Magnija oksīds Magnija fosfāti Magnija sulfāts Magnija glukonāts Magnija hidroksīds Magnija citrāti
Dzelzs (Fe)	Dzelzs citrāts Dzelzs glukonāts Dzelzs laktāts Dzelzs sulfāts Dzelzs amonija citrāts Dzelzs fumarāts Dzelzs difosfāts (dzzelzs pirofosfāts)
Varš (Cu)	Vara citrāts Vara glukonāts Vara laktāts Vara-lizīna komplekss Vara karbonāts
Jods (I)	Kālija jodīds Nātrija jodīds Kālija jodāts
Cinks (Zn)	Cinka acetāts Cinka hlorīds Cinka laktāts Cinka sulfāts Cinka citrāts Cinka glukonāts Cinka oksīds
Mangāns (Mn)	Mangāna karbonāts Mangāna hlorīds Mangāna citrāts Mangāna sulfāts Mangāna glukonāts
Nātrijs (Na)	Nātrija dioksīds Nātrija hlorīds Nātrija citrāts Nātrija glukonāts Nātrija karbonāts Nātrija laktāts Nātrija fosfāti Nātrija hidroksīds
Kālijs (K)	Kālija dioksīds Kālija karbonāts Kālija hlorīds Kālija citrāti Kālija glukonāts Kālija laktāts Kālija fosfāti Kālija hidroksīds

3. Aminokābes un citi slāpekļa savienojumi

L-arginīns un tā hlorhidrāts
L-cistīns un tā hlorhidrāts
L-histidīns un tā hlorhidrāts
L-izoleicīns un tā hlorhidrāts
L-leicīns un tā hlorhidrāts
L-cisteīns un tā hlorhidrāts
L-cisteīns un tā hlorhidrāts
L-metionīns
L-fenilalanīns
L-treonīns
L-triptofāns
L-tirozīns
L-valīns
L-karnitīns un tā hlorhidrāts
Taurīns

4. Citi

Holīns
Holīna hlorīds
Holīna citrāts
Holīna bitartrāts
Inozīts

IV PIELIKUMS

NORĀDĪJUMUS APMIERINOŠIE SASTĀVA KRITĒRIJI ZĪDAIŅU MĀKSLĪGĀ PIENA MAISĪJUMIEM

Norādījumu objekts	Norādījumus apmierinošie nosacījumi
1. Pielāgotas olbaltumvielas	Olbaltumvielu saturs ir zemāks nekā 0,6 g/100 kJ (2,5 g/100 kcal) un sūkalu olbaltumvielu/kazeīna attiecība nav mazāka par 1,0
2. Zems nātrija saturs	Nātrija saturs zemāks nekā 9 mg/100 kJ (39 mg/100 kcal)
3. Brīvs no saharozes	Saharozī nevar atklāt
4. Vienīgi laktoze	Laktoze ir vienīgais klātesošais ogļhidrāts
5. Brīvs no laktozes	Laktozi nevar atklāt (*)
6. Bagātināts ar dzelzi	Dzelzs ir pievienota

(*) Lietojot metodi, kuras noteikšanas spējas tiks precizētas vēlāk.

V PIELIKUMS

NEAIZSTĀJAMĀS UN DAĻĒJI NEAIZSTĀJAMĀS AMINOSKĀBES MĀTES PIENĀ

Šajā dokumentā neaizstājamās un daļēji neaizstājamās aminoskābes mātes pienā, izteiktas miligramos 100 kJ un 100 kcal, ir šādas:

	100 kJ (*)	100 kcal
Arginīns	16	69
Cistīns	6	24
Histidīns	11	45
Izoleicīns	17	72
Leicīns	37	156
Lizīns	29	122
Metionīns	7	29
Fenilalanīns	15	62
Treonīns	19	80
Triptofāns	7	30
Tirozīns	14	59
Valīns	19	80

(*) 1 kJ = 0,239 kcal.

VI PIELIKUMS

AMINOSKĀBJU SASTĀVS KAZEĪNĀ UN MĀTES PIENA OLBALTUMVIELĀS

Aminoskābju sastāvs kazeīnā un mātes piena olbaltumvielās:

(g/100 g olbaltumvielu)

	Kazeīns (°)	Mātes piens (°)
Arginīns	3,7	3,8
Cistīns	0,3	1,3
Histidīns	2,9	2,5
Izoleicīns	5,4	4,0
Leicīns	9,5	8,5
Lizīns	8,1	6,7
Metionīns	2,8	1,6
Fenilalanīns	5,2	3,4
Treonīns	4,7	4,4
Triptofāns	1,6	1,7
Tirozīns	5,8	3,2
Valīns	6,7	4,5

(°) Aminoskābju saturs pārtikā un olbaltumvielu bioloģiskie dati. FAO Nutritional Studies, No 24, Rome 1970, items 375 and 383.

VII PIELIKUMS

MINERĀLELEMENTI GOVS PIENĀ

Minerālelementu saturs govs pienā, izteikts 100 gramos biežumu, kas nav tauki, un 1 gramā olbaltumvielu ir šāds:

	100 g SNF (°)	1 gramā olbaltumvielu
Nātrijs (mg)	550	15
Kālijs (mg)	1 680	43
Hlorīds (mg)	1 050	28
Kalcijs (mg)	1 350	35
Fosfors (mg)	1 070	28
Magnijs (mg)	135	35
Varš (µg)	225	6
Jods	NS (°)	NS

(°) SNF: *solids-no fats* – biežumi, kas nav tauki.(°) NS: *non-specified* – nav precizēts, ievērojami atšķiras atkarībā no gadalaika un ganāmpulka turēšanas apstākļiem.